

Een straf selectiemechanisme?

Inleiding

Erik Plug legt in zijn reactie op ons artikel 'Inkomensmobiliteit tussen generaties' de nadruk op wat hij noemt een 'straf selectiemechanisme' bij de totstandkoming van onze uiteindelijke steekproef. Wij menen dat er goede gronden zijn voor een vrij straffe selectie.

Steekproefreductie

In zijn reactie onderschrijft Plug het belang van het permanente inkomen als inkomensmaatstaf bij de vergelijking van de inkomensniveaus van ouders en kinderen. In ons artikel wordt expliciet rekening gehouden met een goede meting van het permanente inkomen. Hoewel wij niet hebben kunnen middelen over meerdere jaren (zie hieronder) om incidentele inkomensfluctuaties te verminderen, hebben wij op andere wijze geprobeerd de invloed van incidentele inkomensfluctuaties op de schatting voor de intergenerationele inkomenselasticiteit te verminderen. We selecteren daarom onder andere op leeftijd en inkomen, evenals bijvoorbeeld Corak en Heisz¹ en vele anderen, waaronder de door Erik Plug aangehaalde Solon. Hierbij is het opmerkelijk dat Corak en Heisz hun selectie van een relatief jonge leeftijdscategorie van 29 tot 32-jarigen van de tweede generatie expliciet verantwoorden. Personen van 29 tot 32 jaar oud zouden bijvoorbeeld nog niet de investeringen in hun onderwijs te gelde hebben kunnen maken, waardoor de inkomens van de personen uit dit leeftijdscohort niet de permanente inkomens weerspiegelen. Corak en Heisz laten echter met behulp van paneldata met inkomensgegevens van één generatie zien dat er een grote correlatie inkomen bestaat tussen personen uit dit leeftijdscohort en dezelfde personen op latere leeftijd.

Bij Solon loopt de leeftijd van de zonen van 25 tot 33 jaar: de dochters én de kinderen jonger dan 25 jaar laat hij bewust uit de steekproef. Dataselecties als de onze zijn in internationaal onderzoek dus niet bijzonder. Solon zegt over de inkomens van personen met een leeftijd jonger dan 25 jaar: "*Earnings, wages or income observed at younger ages would be particularly noisy measures of long-run status*"². Deze uitspraak wordt ondersteund door onze bevindingen: uit onze analyses blijkt dat er zelfs negatieve verbanden tussen het inkomen van vaders en kinderen als de kinderen tussen de 20 en 25 jaar oud zijn! Deze kinderen verdienen duidelijk nog niet hun permanente inkomen. Bij oudere kinderen stijgt het verband, en het verband wordt sterk positief significant bij kinderen van 30 jaar en ouder.

Behalve dat wij kinderen selecteren van 35 jaar en ouder en vaders van 55 jaar en jonger, selecteren wij ook op een persoonlijk inkomen groter dan 18.000 gulden, het hebben van een baan gedurende 52 weken, voltijd werk, enzovoort. om een goede vergelijking tussen de inkomens van werkenden van de eerste en tweede generatie mogelijk te maken. De selectie van personen met een inkomen boven het lage inkomen van 18.000 gulden is niet volledig willekeurig gekozen. Uit de *Armoedemonitor 2000* blijkt bijvoorbeeld dat een laag inkomen (CBS-definitie voor jaarinkomen van lager dan ongeveer 18.000 gulden) onder loontrekkers en zelfstandigen nauwelijks van langdurige aard is³.

Middelen over meerdere jaren

Het middelen over meerdere jaren om incidentele inkomensfluctuaties te verminderen en het permanente inkomen beter te benaderen, hebben we om diverse redenen niet kunnen doen. Van belang was ons inziens dat bij middeling over vijf jaar voor de tweede generatie, de gemiddelde leeftijd van de tweede generatie te laag werd voor betrouwbare schattingen, terwijl voor de eerste generatie van vaders sowieso slechts een beperkt aantal jaren beschikbaar was (1981, 1985, 1989). De middeling van de eerste generatie zou bovendien met een grote steekproefuitval gepaard gaan vanwege de beperkte panelopzet gedurende de eerste jaargangen van het IPO.

¹. M. Corak en A. Heisz, The intergenerational earnings and income mobility of Canadian men, *Journal of Human Resources*, 1999, blz. 504-533.

². Zie blz. 397-398 uit G. Solon, Intergenerational income mobility in the United States, *American Economic Review*, 1992, blz. 393-408.

³. *Armoedemonitor 2000*, SCP/CBS, Voorburg, september 2000.

Het ontbreken van de middeling over meerdere jaren in ons onderzoek, was de hoofdreden dat wij hebben gekozen voor een vrij straffe selectie van personen qua leeftijd en inkomen. Op deze wijze hebben we getracht incidentele inkomensfluctuaties zoveel mogelijk uit te sluiten. Zoals gezegd zijn selecties op onder meer leeftijd en inkomen op zichzelf niet bijzonder in empirisch onderzoek over inkomensmobiliteit tussen generaties. Bij ons valt de selectie iets straffer uit dan bij andere vergelijkbare studies omdat in deze studies in het algemeen wel de (op zichzelf te prefereren) middeling over meerdere jaren plaatsvindt. Ondanks de genoemde selecties blijft onze steekproef veel heterogener (en groter) dan die van veel andere studies.

Dat de wens van de meting van een goed permanent inkomen op gespannen voet staat met de wens voor een representatieve steekproef is echter wel duidelijk. Ten dele ligt aan deze discussie het verschil ten grondslag tussen wat wel eens de statistische en economische 'realiteit' wordt genoemd: hoewel er op basis van statistische argumenten het één en ander te zeggen valt tegen de reductie van onze steekproef, is er een scala van economische argumenten te bedenken waardoor onze handelingen juist wél voor de hand liggen⁴. Wij hebben economische argumenten laten prevaleren boven statistische. Bovendien kunnen we op statistische gronden beargumenteren dat personen uit de tweede generatie, die reeds min of meer hun permanent inkomen verdienen, juist in de staart van de (oorspronkelijke) steekproefverdeling zitten, en dat het daarom meer dan legitiem is een straffe selectieprocedure als de onze te gebruiken om de permanente inkomensmaatstaf zo dicht mogelijk te benaderen.

Frank Cörvers en Ivo De Loo

Cörvers en De Loo zijn werkzaam bij respectievelijk het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt in Maastricht en de Open Universiteit Nederland in Heerlen.

⁴ Zie bijvoorbeeld D.N. McCloskey, The loss function has been misled: the rhetoric of significance tests, *American Economic Review*, 1995, blz. 201-205 voor een aardige uiteenzetting hieromtrent.